

Dr. Rud. pl. Andrejka:

Nekaj narodnih pripovedk iz kamniške okolice.

(Povedal Čehov oče na Kolovcu.)

4. Mladenič in popotnik.

Po svetu je hodil popotnik. Temu se je pridružil nekega dne mladenič. Hodila sta potem skupaj po svetu. Nekoč prideta mimo pastirja, ki je spal, živina pa je bila v škodi. Pa reče mladenič svojemu tovarišu: »Pojdi ti živino vračat, jaz pa grem zbuditi pastirja.« Pa gresta. A mladenič udari pastirja tako hudo, da ga ubije. Popotnika pa prime jeza — a gresta še vseeno naprej. Kmalu pa srečata mašnika z zadnjo popotnico. Popotnik poklekne, mladenič se pa jame norčevati. Tedaj se pa popotnik še bolj razjezi in reče mladeniču: »Najina pota se morajo ločiti, ker ti delaš vse narobe.« Mladenič pa mu odvrne: »Bog tako hoče.« Ko gresta zopet naprej, vzameta nekemu kmetu zlat pehar ter ga dasta ubogi vdovi. Kmalu prideta do neke gostilne, kjer so peli svete pesmi in so se dobro imeli. Sedaj poklekne mladenič, popotnik pa ne, marveč zadere se ves jezen na mladeniča: »Sedaj imam tebe dosti, ker vidim, da delaš vse narobe. S tabo res ne morem več popotovati.« Mladenič mu pa odgovori: »Motiš se! Ti delaš vse narobe. Glej, tisti pastir, ki sem ga ubil, bi drugače ne bil prišel v nebesa. Ob mašniku, ki je šel mimo, sem se norčeval, a le hudobcem, ki so morali bežati pred njim. Ko sva pa kmetu vzela pehar, sva storila dobro delo, ker mu je bil pehar Bog; sedaj bo pa častil pravega Boga. Ko sva ga pa ubogi vdovi podarila, sva storila dobro delo, ker bo z njim storila mnogo dobrih del. V gostilni so pa peli pobožne pesmi, in jaz sem pokleknil, ker je bil Jezus med svati.« Zdaj izprevidi popotnik, da je imel mladenič prav. A ko se mu hoče zahvaliti za pouk, ga že ni bilo več pri njem.

5. Zeleni lovec in kmet.

Živel je zelo ubog kmet. Imel je šestero otrok. Njegova koča je bila slaba, in streha je kazala na mnogih krajih gola rebra. Slišal je pa od nekega popotnika, da je sreča v deveti deželi. Sklene torej, da jo poišče. Odda svoje otroke sosedom, zapre kočo ter gre po svetu.

Hodi zelo dolgo. Nekega dne sreča zelenega lovca. Ta ga vpraša, kam da gre; kmetič mu pa pove, da gre iskat sreče. Zelenec mu obljubi sedem debelih prašičev, če mu dá ob letu svojo dušo. Rešiti ga pa zamore samo sedem pravil, če mu jih ob letu pove. Dolgo se kmetič obotavlja, slednjič pa opusti misel na srečo, pozabi na Boga ter sprejme lovčev predlog. Vesel žene svojih sedem prašičev domov. Vzame svoje otroke od

sosedov ter dobro živi. Šele, ko se staro leto bliža koncu, se spomni obljube, dane zelenemu lovcu. Začne premišljevat, katera bi bila zahtevana pravila, pa jih ne more uganiti. Ves v strahu začne moliti k Bogu. Pride zadnji dan. Kmetič odda svoje otroke zopet sosedom, se zapre v kočo ter se zatopi v molitev. Ob enajsti uri ponoči pa potrka nekdo na vrata. Kmetič se prestraši in reče: »Danes ne pustim nikogar v kočo!« A glej! Vrata se same odpro in v hišo stopi sveti Anton. Svetnik mu naznani, da mu je Bog zaenkrat odpustil ter mu pove onih sedem pravil. Na vrata potem napišeta ime Jezusovo, Marijino, Jožefovo — sladka imena in v molitvi pričakujeta zelenega lovca. Ob dvanajstih začujeta trkanje, in brž vpraša zunaj votel glas kmeta, ako zna sedem pravil. Kmet mu jih začne naštevati: »1. Dva sva v hiši, ti pa zunaj rogoviliš, pa ne smeš noter. 2. Ako je človek sam, je dobro, ako sta pa dva, je še boljše. 3. Na vsakem vozu so zadosti štiri kolesa, petega ni treba. 4. Na vsaki roki je zadosti pet prstov, šestega ni treba. 5. Sedem je bilo prašičev, ki si mi jih dal. 6. Moji so šesteri otročiči. 7. Ti si mislil mene dobiti, pa me ne boš.«

Zeleni lovec nato razjarjen zatuli in izgine. Sveti Anton pa posvari kmeta, naj se vdružič ne brati več z zelenim lovcem. (Nadaljevanje.)

Kratkočasnici.

Deček je dobil od svojega strica goldinar. Vprašan, kaj bo napravil z novcem, je rekel: »Z njim si kupim denarnico, da ga bom vanjo dejal.«

»Mir.«

»Ali ne veš, Lizika, da dostojni otroci ne vtikajo palca v usta?« — »Mama, katerega pa?«

Drobiž.

Kako so nastale arabske številke?

Arabske številke — — ! Jej, kakšne so pa te? Saj jih niti ne poznamo! O pač, o pač! To so številke, ki jih sami — lepše ali grše — pišete po svojih številnicah in ki jih vidite tiskane po računalnicah in po drugih knjigah. To so torej številke: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0 itd.

Drugače od teh številok so rimske številke. Nekaj jih gotovo že vsi poznate. Saj jih vidite doma na uri. Te so: I = 1, V = 5, X = 10. Drugih pa gotovo še vsi ne poznate, na primer: L = 50, C = 100, D = 500, M = 1000. Rimljani so torej pisali številke s črkami.

Arabci so pa računali menda s črtami. Gotovo bo vas, mlade učenjake, zanimalo, kako so to delali, in kako so iz teh črt nastale potem sedanje številke. Prvotne arabske številke so bile po mnenju učenih mož take-le:

$$\begin{array}{l} | = 1, \quad _ = 2, \quad _ = 3, \quad \square = 4, \\ _ = 5, \quad _ = 6, \quad _ = 7, \quad \square = 8, \\ \square = 9. \end{array}$$

Ničla (0) je pa tudi vzeta iz narave. Prazen prostor je velikokrat votel, na primer: votlo cev, votlo drevo, votla bilka. Okroginokrog je pa rob, znotraj pa prazen. Iz tega so vzeli Arabci znamenje za ničlo. Drugi pa zopet pravijo: Številke so iz črt, ničla je pa okrogla. Nima torej nič ravnih črt; zato ničla, kakor jo mi imenujemo.

Če pogledamo okorne, iz črt sestavljene arabske številke, lahko koj spoznamo, da so za hitro pisavo dokaj nerodne. Zato so jim s časom obrusili robove, in iz nerodnih znamenj so zrastle lične zaokrožene ali pa le malo predelane arabske številke, kakor jih pišemo dandanes.

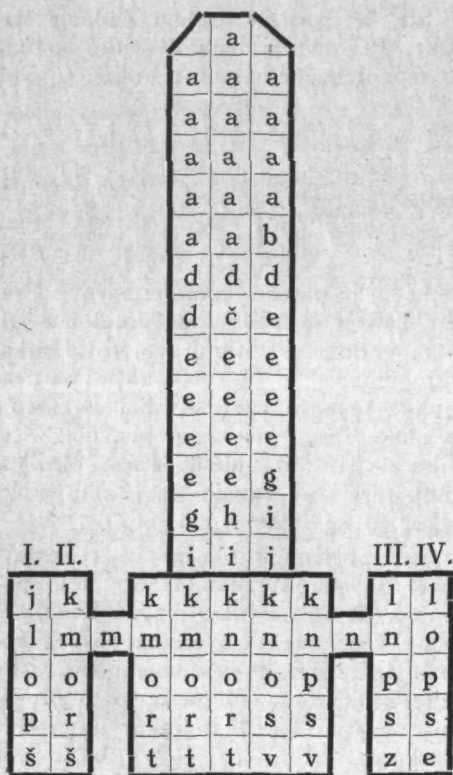
J. E. B.

Rebus.

Miroslav Posavski:

Spomenik slavnemu možu.

1. Soglasnik,
2. plazilec,
3. števnik,
4. domača žival,
5. gora na Tirolskem, znana iz časa Napoleona,
6. Slovan,
7. mati vseh mater,
8. glas,
9. žensko ime,
10. turško dostojanstvo,
11. sladka jed,
12. žensko ime,
13. glodalka,
14. žuželka.

Po srednjem kamenu beri:

1. apostola,
2. dve mesti na Kranjskem,
3. dan v tednu,
5. mesto na Grškem,
5. reka na Kranjskem.

Po stranskih stebrih (I. II. III. IV.) beri odzgor navzdol tako, da se ujemajo imena s črkami v drugi vrsti na srednjem kamenu:

- I. nasprotje od koristi,
- II. raste v gozdu,
- III. se pošilja po pošti,
- IV. so nosili vitezi.

Po sredi navzdol se bere ime slavnega moža.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnji številki.)